

||| månadens epiztel

Epizteln handlar denna gång om EHEC/VTEC i Halland och Västra Götaland, aviär influensa i Europa samt en

misstanke om newcastlesjuka eller aviär influensa i Halland. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Carin Israelsson, Jordbruksverket.

EHEC/VTEC I HALLAND OCH VÄSTRA GÖTALAND

Det stora humanutbrottet av EHEC i Väst-sverige har aktualiserat behovet av bättre kunskaper i epidemiologin kring VTEC-bakterien. Hur kan vi minska risken att personer insjuknar till följd av infektion med en bakterie som nötkreatur är symtomlösa bärare av?

130 personer insjuknande

Under augusti till september insjuknade ca 130 personer i EHEC framför allt i Halland och Västra Götaland. Utredningen för att spåra smittkällan leddes av lokala smittskyddsenheter tillsammans med flera andra aktörer, t ex laboratorier, Smittskyddsinstitutet, länsveterinärer och miljö- och hälsoskyddsförvaltningar. Ett flertal epidemiologiska bevis pekar på att smittkällan är isbergssallat odlad i Tvååkerstrakten som har bevattnats med vatten från Tvååkers kanal. Det som tyder på detta är bland annat en fallkontrollstudie som pekar ut isbergssallat som signifikant riskfaktor och spårning av misstänkt sallat som har lett till den lokala odlaren. Däremot har inga bakteriologiska fynd gjorts på sallat eller vatten, men sjukdomsalstrande verotoxin har påvisats i kanalen med hjälp av PCR.

Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Smittskyddsinstitutet, SVA, Socialstyrelsen, smittskyddsläkare och länsveterinärer kommer att fortsätta att analysera resultat från utredningen och initiera nya undersökningar i kunskaps-höjande syfte för att i framtiden kunna ge bättre rekommendationer, t ex om bevattning av grönsaker som skall ätas råa. Rekommendationerna som ges idag baseras på dokumentet "Handlingspolicy avseende kontroll av humanpatogen

Foto: BENGT EKBERG

verotoxinbildande *Escherichia coli*" som är utarbetad av ovanstående statliga verk, i dagligt tal kallat 5 GD-dokumentet.

Vad gör Jordbruksverket?

Som ett led i arbetet med att kartlägga förekomst, spridningsmönster m m har utvalda djurgrupper provtagits på åtta gårdar. Även vissa miljöprover har varit aktuella för att utreda eventuell urlakning av bakterier genom dräneringssystemet. Jordbruksverkets syfte med provtagningarna är att samla in information som kan bidra till bättre kunskap om hur vi skall hålla våra djur och samtidigt uppnå bättre konsumentskydd.

Bättre kunskaper kan reducera förekomst av VTEC

Av de åtta provtagna gårdarna har fyra testats positiva avseende VTEC O 157. Två av dessa stammar har bedömts vara av den stam som

Som första insats kan veterinärkåren bidra till att bekämpa EHEC genom att informera allmänheten om vikten av god handhygien och noggrann sköljning av frukt och grönsaker.

orsakade det aktuella utbrottet. Dessa gårdar har fått hygienrekommendationer enligt vanliga rutiner. Vid tolkning av resultaten måste man ha i beaktande att VTEC-bakterien är vanligt förekommande på nötkreatur i västra Sverige och att det förväntades att ett antal av de provtagna gårdarna skulle bli positiva. Arbetet med att jämföra olika isolat från human- och djursidan fortsätter. Provtagnings inom utbrottsutredningen visar dessutom att det är ett fullt möjligt scenario att förorening av bevattningsvatten kan orsaka EHEC hos människor.

Som första insats kan veterinärkåren bidra till att bryta smittkedjan genom att informera allmänheten om vikten av god handhygien och noggrann sköljning av frukt och grönsaker. Bättre kunskaper om VTEC kan på längre sikt kanske reducera förekomsten av dessa bakterier hos våra husdjur och därmed utgöra en mindre smittrisk för människor.

AVIÄR INFLUENZA SUBTYP H5N1 I EUROPA

Det internationella läget avseende aviär influensa har förändrats genom att två utbrott har konstaterats i Europa. Läget är fortsatt instabilt med rapporter om fågeldöd av tama och vilda fåglar i ett flertal europeiska länder. Här presenteras situationen vid pressläggningen (19 oktober).

I västra Turkiet samt i de östra delarna av Rumänien har fjäderfå insjuknat i aviär influensa subtyp H5N1, samma subtyp som sedan december 2003 orsakat utbrott i över tio asiatiska länder och över 130 miljoner fåglars död. I Turkiet är det kalkoner som drabbats och i Rumänien ankor och värphöns. Det är ännu inte klarlagt hur smittan spridits till drabbade besättningar. En teori är att det är flyttfåglar

som tagit med sig smittan från Asien. De bägge länderna har vidtagit nödvändiga åtgärder såsom avlivning och destruktion av infekterade djur för att förhindra att smittan sprids vidare. I Grekland, på en ö nära Turkiet, har misstanke väckts om utbrott av aviär influensa och i skrivande stund pågår utredning.

Inom EU ses situationen som allvarlig och man har beslutat om gemensamma åtgärder. Förutom importstopp från drabbade länder har EUs medlemsländer kommit överens om att höja beredskapen. Samtliga länder uppmanas av kommissionen att göra riskbedömningar och utifrån det vidta balanserade åtgärder för att hindra att smitta sprids från vilda till tama fåglar. I Sverige leds riskbedömningsarbetet av Jordbruksverket som tillsammans med SVA, näringen, ornitologer och andra experter ser över Sveriges situation i sammanhanget.

AVSKRIVEN MISSTANKE OM SMITTSAM FÅGELSJKDOM

Under andra helgen i oktober insjuknade slaktfärdiga slaktkycklingar med symtom där newcastlesjuka (ND) eller aviär influensa (AI) inte kunde uteslutas. Kontakt togs med epizootijouren på SVA och Jordbruksverket. Besättningen spärrförklarades och provtagning utfördes av besättningens veterinär. Ett 20-tal döda slaktkycklingar och 60 blodprov kördes upp med budbil till SVA under söndagseftermiddagen. Där togs provmaterial ut för PCR-analys rörande de två epizootisjukdomarna. Analyserna genomfördes under natten till söndagen. De negativa PCR-resultaten tillsammans med resultaten från obduktion låg sedan till grund för att epizootimisstankarna kunde avskrivas och restriktionerna släppas. Djuren visades lida av bakteriell sepsis. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Stipendium

STIFTELSEN SVENSKA KVINNORS DJURSKYDDSFÖRENING

I anslutning till sitt 100-årsjubileum instiftade Svenska Kvinnors Djurskyddsförening en fond. Dennes ändamål skall vara att erbjuda anställda, i första hand veterinärer, vid landets djursjukhus möjlighet till studier och förkovran avseende speciella djursjukdomar eller behandlingsåtgärder. Fondens avkastning utdelas i form av stipendium.

Stiftelsen Svenska Kvinnors Djurskyddsförening förklarar härmed ovannämnda stipendium till ansökan ledigt. I ansökan, som skall vara stiftelsen tillhanda senast den **1 februari 2006**, skall redovisas ändamål samt plan och beräknade kostnader för det projekt som avses genomföras, likaså om bidrag söks hos annan bidragsgivare för samma ändamål. Mottagare av stipendium skall senast sex månader efter användning av detta till stiftelsen inlämna en kortfattad redogörelse häröver.

Närmare upplysningar kan fås per telefon 08-783 03 68 (kl 10.00–13.00).
Stiftelsens adress är: Box 5867, 102 40 STOCKHOLM.